

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

(м. Рівне, Україна)

ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Львів, Україна)

ПОЛОЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(м. Новополоцьк, Білорусь)

ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ

(м. Прага, Чеська Республіка)

МОЛДАВСЬКА ЕКОНОМІЧНА АКАДЕМІЯ

(м. Кишинів, Республіка Молдова)

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ
ТА АНАЛІЗУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

21 травня 2020 р.

ОДЕСА 2020

УДК 657
ББК 65.052.2
О17

Відповідальні за випуск:

Голова оргкомітету конференції – *Звєряков М.І.*, ректор ОНЕУ, член-кореспондент НАН України, д-р екон. наук, професор.

Заступник голови оргкомітету конференції – *Ковальов А.І.*, проректор з наукової роботи ОНЕУ, д-р екон. наук, професор.

Члени оргкомітету:

Лоханова Н. О. – завідувач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, д-р екон. наук, професор;

Кузіна Р. В. – завідувач кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки ОНЕУ, д-р екон. наук, доцент;

Волкова Н. А. – завідувач кафедри економічного аналізу ОНЕУ, канд. екон. наук, доцент;

Куцик П. О. – ректор Львівського торговельно-економічного університету, д-р екон. наук, професор;

Позняковська Н. М. – завідувач кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування, к.е.н., доцент;

Вегера С. Г. – перший проректор Полоцького державного університету, д-р екон. наук, доцент (Білорусь);

Тимчев М. – доцент кафедри рахівництва та аналізу Університету національного та світового господарства (Республіка Болгарія);

Зеленка В. – доцент кафедри фінансового обліку та аудиту Вищої школи економіки, канд. екон. наук (Чеська Республіка);

Гудратян С.М. – директор Єреванського навчально-наукового інституту ТНЕУ, к.е.н., доцент (Вірменія);

Гайдаєнко О. М. – доцент кафедри економічного аналізу ОНЕУ, канд. екон. наук;

Яцунська О. С. – ст. викладач кафедри бухгалтерського обліку та аудиту ОНЕУ, канд. екон. наук.

Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2020. 206 с.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ, цитат відповідальність несуть автори.

Втрата історичної перспективи - має бути загальне розуміння того, що історично трапилось для чіткості при відстеженні результатів. Оскільки активи можуть знижуватися протягом року та зменшити чистий прибуток, це може штучно знизити успіхи, які може мати бізнес.

Ефект доміно - якщо один бізнес відчуває зменшення чистого доходу завдяки втратам активів, то ця тенденція, як правило, створює ефект доміно в регіоні чи галузі. Зниження цін часто викликає продаж, який є непотрібним через мінливість ринку.

Внесок в циклічність економіки - облік справедливої вартості та його залежність від розвитку ринкової ситуації може привести до того, що ринок, який зазнає спаду, суворо супроводжується погіршенням фінансової ситуації фірми, що, у свою чергу викликає паніку на ринку, наближаючи його до спалаху кризи.

До основних проблем вимірювання справедливої вартості можна віднести наступні:

1) нереалізовані прибутки - переоцінка активів та зобов'язань на дату балансу до їх сучасної справедливої вартості може призвести до визнання нереалізованих прибутків. Якщо нереалізований прибуток розподіляється на власників, капітал юридичної особи може бути визначений недостовірно.

2) надійність вимірювання - справедлива вартість - це гіпотетична цінність, що відображає справедливі умови та позиції всіх учасників ринку. У багатьох випадках слід оцінити такі умови, щоб отримати справедливу вартість. Надійність вимірювання справедливої вартості особливо ускладнюється на неактивних та неліквідних ринках та в умовах масового продажу певного активу.

3) актуальність вимірювання - є певні сумніви щодо релевантності інформації, що міститься у звіті про прибутки та корисність чистого доходу як міри ефективності управління, коли змішані бази вимірюють елементи балансу.

4) Субоптимальна поведінка - облік ринкової та справедливої вартості призводить до передчасного визнання прибутку порівняно з традиційною історичною моделлю витрат.

Список використаних джерел

1. Markou, D. & Tsitsoni, F. (2013). Fair Value Accounting and Earnings Quality: Listed Real Estate Companies in Sweden.

Бруханський Р.Ф.

д.е.н., професор

завідувач кафедри обліку та економіко-правового

забезпечення агропромислового бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ТА ПОДОЛАННЯ КОНСЕРВАТИЗМУ

Одним із напрямів розвитку облікової науки, що передбачає підвищення її якісного рівня, є процес «інтелектуалізації бухгалтерського обліку». Його основою є залучення нових ефективних методів пізнання господарської діяльності підприємства і факторів, що впливають на неї, і нових способів і прийомів обробки й узагальнення облікової інформації відповідно до зростаючих потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів, які перебувають в процесі постійних змін у зв'язку із трансформацією умов і підходів до ведення бізнесу.

На сьогодні відсутній єдиний загальний підхід до розуміння сутності інтелектуалізації бухгалтерського обліку, однак більшість вчених дотримується позиції, що даний процес стосується удосконалення методології бухгалтерського обліку як практичної діяльності або окремих її елементів. За переконанням проф. М. С. Пушкаря інтелектуалізація обліку – це

властивість системи генерувати інформаційні ресурси спеціального призначення, які забезпечують розширення знань про внутрішні і зовнішні фактори розвитку та формування компетенцій, що передбачає можливість виділення із загальної системи обліку такої підсистеми, яка б мала мету, структуру і функції, спрямовані на отримання і систематизацію знань підприємства [4, с. 56]. Нову парадигму обліку він вбачає в його інтелектуалізації, відзначаючи, що інтелектуальна модель обліку – це реалізація ідеї, народженої в результаті пошуку засобів заставити організацію працювати і створювати додаткову вартість через знання [4, с.49]. На думку М. І. Сидорової інтелектуалізація сучасної інформаційної системи бухгалтерського обліку відбудеться за таких умов: 1) вона має бути відкритою системою, вільно інтегруватися з системами партнерів по бізнесу; 2) використовувати можливості концентрації облікової інформації в сховищах; 3) мати логічну структуру побудови за типом «штучний інтелект» або «експертні системи» [7]. За переконанням В. М. Жука оновлення парадигм (які базуються або на змінах у облікових технологіях (аж до «інтелектуалізації бухгалтерського обліку»), або на появі нових об'єктів, або на явищі глобальної стандартизації та ін.), автори випускали з поля зору важливий науковий підхід – необхідність «бути над проблемою», пояснювати стан і перспективи розвитку системи на законах філософії. Інституціональна теорія, пояснюючи стан і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, в основу всього ставить неформальні інститути. У науці такими є стереотипи, переконання, узагальнені методологічні підходи [1, с.216]. А. А. Пилипенко під інтелектуалізацією розуміє наділення облікової системи здатністю до виявлення «прихованих» знань і маніпулювання не тільки даними, але й знаннями [3, с.77].

Система фінансового обліку через обмеженість методології, звуженість предмета й орієнтацію на ретроспективу не дозволяє бути джерелом інформації для планування і формулювання стратегії. Якщо в частині надання інформації про внутрішнє середовище дана система з незначними змінами й удосконаленнями може бути приведена у необхідний для одержання інформації стратегічного характеру вигляд, то в частині надання інформації про зовнішнє середовище підприємства й інформації прогнозного характеру одразу ж виявляються її слабкі місця.

Як зазначає проф. М. С. Пушкар, фінансовий облік – консервативний елемент, який не виконує свою сервісну роль у системі менеджменту. Інформація фінансового обліку не є інтелектуальною і не відповідає запитам системи управління. Ось чому необхідні пошуки шляхів удосконалення фінансового обліку в найближчій перспективі [5, с. 39]. На думку Б. Райана, фінансовий облік, який відповідає вимогам часу, повинен бути організований таким чином, щоб відповідати потребам ефективного прийняття рішень на рівні керівництва. Попередній підхід з наголосом на стандартизовані процедури звільнив місце більш гнучким системам обліку, що орієнтовані на аналіз можливостей підприємства [6, с. 13]. Подібної позиції також дотримується Т. Б. Кувалдіна, яка вважає, що за допомогою традиційного бухгалтерського обліку неможливо з високим ступенем достовірності прогнозувати результати подій, які мають відбутись у майбутньому. Це дозволило їй зробити висновок, що існуючий бухгалтерський облік не охоплює всі аспекти, необхідні для прийняття стратегічних рішень [2, с. 111].

Консерватизм (обачність) є одним із елементів метатеоретичної конструкції подвійної науково-дослідницької програми бухгалтерського обліку, посідає важливе місце в НСБО, системі МСФЗ і американських GAAP.

Сучасні інформаційні запиту системи управління бізнесом, вимагають подолання або ж пом'якшення облікового консерватизму. Хоча ціною питання може бути втрата довіри до даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Власне з цих міркувань спектр спроб адаптації обліку до потреб менеджменту повинні бути виваженими і обґрунтованими.

Базовими напрямками мінімізації облікового консерватизму можна констатувати: по-перше, створення варіативності при застосуванні методів бухгалтерського обліку; по-друге, використання для оцінки ринкової справедливої вартості.

Таким чином, одним із альтернативних шляхів розвитку системи фінансового обліку вважаємо часткове подолання її консерватизму, збільшення кількості професійних суджень бухгалтера у складі облікових процедур, підвищення гнучкості облікових систем та поетапну інтелектуалізацію обліку шляхом наближення до потреб користувачів облікової інформації. Також важлива увага має бути приділена підвищенню рівня якості фінансового обліку та її інформаційному продукту – фінансової звітності, оскільки підвищення рівня якості управління на підприємствах напряму залежить від зростання рівня адекватності, корисності й якості його обліково-аналітичного забезпечення.

Для досягнення адекватності фінансового обліку потребам сучасного менеджменту він повинен бути удосконаленим на основі врахування принципів, які виступатимуть з'єднуючою ланкою між обліковою методологією та системою стратегічного менеджменту. Таке удосконалення слід проводити шляхом інтеграції з системою стратегічного обліку, що, забезпечить її ефективність, а процес побудови інтегрованої системи обліку слід розглядати в розрізі теорії оптик, які є фундаментом інтеграції видів обліку на основі архітекtonіки структурованих планів рахунків та інструментів бухгалтерського інжинірингу.

Список використаних джерел

1. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. К.: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
2. Кувалдина Т. Б. Сущность, содержание и задачи стратегического учета. Вестник Челябинского государственного университета. 2007. № 10 (88). С. 110-115.
3. Пилипенко А. А. Організація обліково-аналітичного забезпечення системи конкурентної розвідки промислового підприємства. Проблеми економіки. 2010. № 1. С. 72-79.
4. Пушкар М. С. Створення інтелектуальної системи обліку: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2007. 152 с.
5. Пушкар М. С., Щирба М. Т. Фінансовий облік у системі управління: монографія. Тернопіль: Карт-Бланш, 2006. 178 с.
6. Райан Б. Стратегический учет для руководителя; пер с англ. под. ред. В. А. Микрюкова. М.: Аудит: ЮНИТИ, 1998. 616 с.
7. Сидорова М. И. Перспективы интеллектуализации систем бухгалтерского учета. Управление экономическими системами. 2013. № 8. URL: <http://uecs.ru/ekonomicheskij-analiz/item/2292-2013-08-22-07-53-45>.

Волот О.І.

к.е.н., доцент

Булава О.О.

магістр, гр. МФАМп-191

Національний університет «Чернігівська політехніка»

м. Чернігів

ЩОДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ОБЛІКОВОГО ПЕРСОНАЛУ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ

Безперервність, рівномірність і ефективність роботи працівників бухгалтерської служби забезпечується правильною організацією робочих місць, що сприятливо впливає на ефективність праці бухгалтера. Тому дуже важливо надати йому повний комфорт для виконання своїх обов'язків.

Організація праці облікового персоналу потребує здійснення управління обліковим персоналом та створення сприятливих умов для функціонування бухгалтерії підприємства.